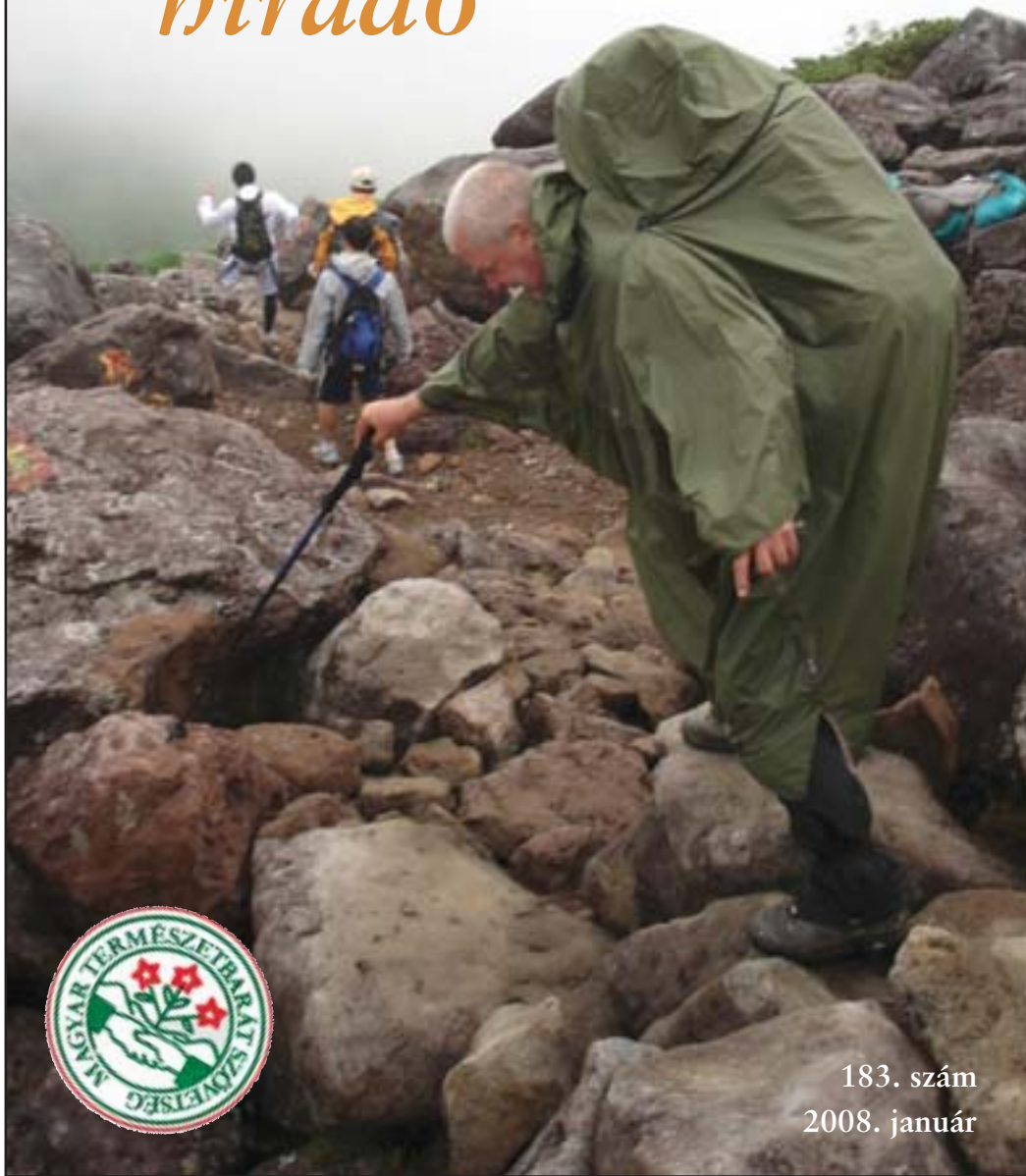

természetbarát híradó

183. szám
2008. január

Évzáró túrák

Pillanatképek a Vértesi Erőmű SE és a Tatabányai Energetika SE természetjáróinak 2007. december 29-i évzáró túrájáról (Fotók: Jackl Károly. Fotók forrása: <http://vese.uw.hu>)

A Veszprémi Építők TSE által szervezett december 29-i túrán a résztvevők megpihennek az Augusztin-tanyánál (Fotó: Papp László Béla)

(Címlapunkon: Papp János a Japán Alpokban. Fotó: Tóth Zsuzsanna)

Ködvágó

Kavarog a köd, néha szítál is, azt ígéri a meteorológia, hogy néhány nap múlva javul. Két hete is így volt, aztán egy napig tényleg kilátszott a nap a felhők közül, majd ismét ez a csepegős idő. Nem látni a hegyet, de még az autók lámpája is csak alig észrevehető. Valami furcsa „szándék” csomagolja a láthatót és a láthatatlant még eldugottabbá. Hazafelé bandukolva, csak a neszek a sötétben. Itt egy autótajtó, amott valami kapu csapódása hallik. A levelekről csepegő pára monoton alapzaja bódítóan hat. Egy macska szalad át, vagy nem is macska volt, ki tudja ebben a félhomályban – sötétségben.

A házak ablakai mögött folyik az élet, zajlik a munka. Tervek szövődnek, s mások a végrehajtásban serénykednek. Van, ahol a beteg körül álnak, jobbulást remélve, egy másik helyen az esti „rutin” zajlik. Akinek van kisgyereke, az tudja, hogy mire gondolok.

Ebben a szürkéségben, itt az úton, ha akarom, azt gondolom, hogy a világ elbűjt, erőt gyűjt az új élethez, a tavaszra. Ha akarom, azt gondolom, hogy a sötét erők munkálkodása ez

a félhomály, ez a láthatatlanság. A tavasz várása kedvesebb, fenébe a sötét erőkkel, az elrejtett szándékokkal, az éj leple alatt erőt gyűjtő félreértésekkel, a semmitmondó csevegésekkel, a hátsó gondolatokkal!

A természet nem kíván mást, csak újjászületni, megszépülni ismét teljes fényében, de mégis minden ízében újként ragyogni. Mi, emberek, mi mit akarunk? Hova tartunk? Mi vezet minket, mi a célunk? Vannak-e válaszaink a sok-sok kérdésre, vagy csak akarunk valamit, ami fixen beette magát a zsigereinkbe, agyunk tekervényei közé, és semmi, de semmi nem tántoríthat el tőle? Még az sem számít, hogy semmi értelme, hogy nincs rá szükség, vagy ha szükség is van rá, hát egy biztos, nem így.

A természet egyértelműen üzen, és eközben félreérthetetlenül teszi a dolgát. Célja a tavasz, a szépség és az erő felmutatása, s új élettel támogatja azt. Lecseréli az idejét múltat, kiváltja az elkopottat. Az értéket megőrzi, de evvel együtt olyan nagy erejű a megújulás, hogy szinte minden újnak hat, csak a gondos szemlélődő veszi észre a régit, a megőrzött értékes dolgokat.

Ne röstelljünk tanulni tőle!

Nagy Gábor

Papp János haikui

Macskám mosolya
hervasztja mosolyomat –
A tejfölt nézi.
*

Diófa árnya
játszik a terasz kövén.
Sunyít egy vulkán.

Ősz leve csurran
karcú pohárba – tele
Téllel a létem.
*

Fülel a cédrus.
Kabócaszerenád zeng
végig a völgyön.
*

A hegy kőre kő,
az írás szóra szó.
Gondolat-szöttek.

„Csak a szél!” – mondja,
s a szobára pokoli
éj árnya vetül.
*

Két hősi sátrunk
szagatva, tépve, nyúzva
állja a tájfunt.
*

A Himaláján
kötelet himbál a szél.
Valaki fölért.

A fenti versek a Jappános című előadóesten hangzottak el.

Elhunyt Hillary, a Mount Everest meghódítója

Meghalt Sir Edmund Hillary hegymászó és utazó, aki egy nepáli serpával, Tenzing Norgayjel együtt elsőként jutott fel a Mount Everestre, a világ legmagasabb hegycsúcsára. Hazájában, Új-Zélandon és az általa sokat segített Nepálban is nagy tisztelettel emlékeznek meg a 88 éves korában elhunyt utazóról.

www.origo.hu

Edmund Hillary, aki elsőként jutott fel
a világ tetejére

Határtalan kézfogás

A Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség és a Losonci Turista Klub 2007. december 20–21-én a határnyitás alkalmából „Határtalan kézfogás” elnevezéssel nyílt túrát szervezett a somoskői várhoz az Eresztvény–Petőfi-sétány–Somoskő útvonalon. A túravezető Gubola István és dr. Nyíri László volt.

A magyar, illetve a szlovák oldalról érkező túrázók pontban éjfélkor találkoztak a somoskői vár tövében a határtalan kézfogásra, melyet rövid ünnepség követett. Az ünnepséget követően a résztvevők emléklapot és forró teát kaptak. A túrán részt vett Thuróczy Lajos, az MTSz tiszteletbeli elnöke is.

Rendszám kerül a quadokra

Hosszú egyeztetési folyamat eredményeként újabb jogszabály korlátozza az erdőkben egyre nagyobb számban megjelenő quadok (négykerekű „motorkerékpár”) kártevését.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumból kapott tájékoztatás szerint – igaz, csak bizonyos korlátozásokkal:

- Négykerekű motorkerékpár (quad) rendszám-kötelezettsége: 2008. január 1.
- Négykerekű segédmotoros kerékpár (quad) rendszám-kötelezettsége: 2009. május 1. (A rendszámot csak 2009. január 1-jétől lehet kérni.)
- Kétkerekű és háromkerekű segédmotoros kerékpárok rendszám-kötelezettsége: 2011. január 1.

2007-ben csökkent az illegális fakitermelés

Az MGSZH Erdészeti Igazgatósága szerint az illegális fakitermelés mértéke 2006-ban megközelítette az 1 000 hektárt és a 300 000 köbmétert. A kitermelt fa értéke mintegy 3 000 000 000 Ft, az újraerdősítés költsége közel 1 000 000 000 Ft. E károk mellett közvetett károk is föllépnek (erózió, talajkárosodás, környezetszennyezés, az élővilág degradációja), melyek mértékét megbecsülni sem lehet. S az elültetett facsemetékből csak évtizedek múlva lesz teljes értékű erdő.

Az elkövetésnek két típusa „honosodott” meg. Egyrészt a hagyományos falopás, másrészt a szervezett módon végrehajtott illegális fakitermelés. Egyrészt a „vállalkozási” jelleggel üzött, nagyobb volumenű faanyagot érintő, másrészt a saját célú, kisebb mennyiségű faanyagot jelentő falopás figyelhető meg.

Az elmúlt egy évben mind a falopás, mind az illegális fakitermelés terén a rendőrségi és az ügyészségi gyakorlat kedvező irányba módosult. Nőtt a rendőrség eszköztára, mivel már az elkövetők eszközei (motorfűrész, balta) mellett a szállítóeszközök (személy- és teherautó, fogat) lefoglalására is van lehetőség, másrészt a

legfőbb ügyészség állásfoglalását követően az illegális fakitermelés környezetkárosításnak számít, ami bűncselekmény, és 2-6 év szabadságvesztéssel büntethető. Több elkövető már le tartóztatásban várja a bíróság ítéletét. Éppen emiatt 2007-ben az illegális fakitermelés mértéke visszaesett (habár a falopás intenzitása közel változatlan).
Forrás: www.fvm.hu

Kétmásodpercenként egy futballpályányi őserdő tűnik el

Minden második másodpercben egy futballpálya nagyságú terület pusztul el tarvágás, nagy ipari- vagy bányáüzemek működése, illetve gyújtogatás miatt világszerte. Az őserdők területének kb. 80%-át már kiirtották. Csak Brazíliában 87 emberi kultúra tűnt el, és a következő évtizedben több ezer növény és állatfajt is elveszíthetünk. Ma már csak hét nagy őserdőmaradvány létezik a Földön. Ezt a „fantasztikus hét”-nek nevezett őserdőmaradványt az Amazonas vízgyűjtő területén, Közép-Afrikában, Oroszországban, Kanadában, Pápua Új-Guineában, Chilében és Európában sürgősen védelem alá kell helyezni!

Tégy Te is azért, hogy az otthonod erdőbarát legyen! Látogass el a Forest Hause weboldalra: <http://archive.greenpeace.org/forest-house/>
www.greenpeace.hu

Kilátóavatás a Cigány-hegyen

A Keleti-Mecsekben, a Cigány-hegyen szép kilátó épült 1980-ban Buzás Endre tervei alapján. Az évek során a kilátó erősen meg rongálódott, így indokoltá vált a felújítása. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság és a

Mecseki Erdészeti Zrt. pályázati támogatással az eredeti kőalapra egy új kilátót építtetett, melynek formája az eredetitől ugyan eltér, viszont annál jóval magasabb, így a tetejéről szép körpanoráma nyílik a Mecsekre.

Az avatási ünnepségre 2007. október 6-án került sor, mintegy 140 résztvevő jelenlétében. Vadászkiértősök nyitották meg az ünnepélyt, majd beszédet mondott Závoczy Szabolcs, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság vezetője és Nagy Gábor, a Mecseki Erdészeti Zrt. természetvédelmi igazgatója. Végül a természetbarátok nevében Baronek Jenő, a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség elnöke vette át az új kilátót. Az ünnepségen résztvevőket a rendezők pogácsával és a Textiles-forrásból származó forrásvízzel kínálták.

A Cigány-hegy a Keleti-Mecsek közepén elhelyezkedő szép kilátóhely, kedvelt túracélpont, mely az új kilátóval még látogatottabbá válhat.

Strasser Péter

(Mecsek Híradó, 153. szám, 2007. november)

Jelentem: 60 éve élünk és jól vagyunk!

Bemutatkozik a Volánbusz Természetbarát Szakosztály

A világ robbanásszerű fejlődésével párhuzamosan átértékelődnek az értékrendek. Miközben egyre kevesebb az időnk, s igyekszünk gyors sablonok, rendszerek, sztereotípiák szerint élni életünket, a másik oldalon egyre küzdünk az uniformizálás, a generál kiszolgálás ellen. Fontossá válik az individuális egyénre szabott hangnem, megszólítás.

Kovács Tamás elnök a BTSSZ közgyűlésén elismerő oklevelet és kupát nyújt át

Dinyés Istvánnak, a Volánbusz Természetbarát Szakosztály vezetőjének a 60. jubileum alkalmából

A magyarországi lakosság egészségi állapota rendkívül rossz. Az okok között szerepel többek között az agyonhangoztatott mozgásszegény életmód, a környezetszennyezés és a stressz.

Ilyen előzmények után tisztelettel mutatkozik be az ország nyilvánossága előtt a Volánbusz Természetjáró Szakosztály, amely Budapest XIII. kerület sportcsoportjához tartozik. Létszámunk a rendszerváltást követő kisebb megingásoktól eltekintve 50-60 fő között ingadozik. A korosztályi összetétel teljesen vegyes. Új próbálkozásunk, hogy kölcsönös

megkereséseknek köszönhetően civil szervezetekkel, sportolókkal, énekkarokkal, nyugdíjas klubokkal, iskolákkal közös programokon veszünk részt, segítve az ország szép tájait, természeti szépségeit megismertetni.

Megelégedéssel mondhatjuk, hogy erőfeszítéseinket a vállalat elismeri, segítő támogatását pedig köszönjük. A XIII. kerület tömegsportjárt is munkálkodunk. Ennek már több évtizede érezhető jótékony hatása, amit mind a Szövetségnek, mind a Polgármesteri Hivatalnak köszönünk. Itt kell megemlítenünk az ATTE egyesületet, az ő szakmai segítségüket külön köszönjük.

A mi életünk is tele van nagy betűkkel, hullámheggyekkel és völgyekkel, örömmel és időnként keserűségekkel.

Többet kell ma már kilincselni, hogy egyáltalán talpon tudjunk maradni. Csak az vállalkozzon szakosztály vezetésére, akinek családi háttere és fanatikus szeretete, optimizmussal és akaraterővel párosul. Nagy segítséget adhat az a közösség, amelyet állandó jelleggel képvisel.

Csak megjegyezni kívánjuk, hogy a BTSSZ és az MTSz maximális elismeréseit köszönjük, és kitartunk, reméljük, még sokáig.

Szakosztályunk 1947-ben alakult, s ha azon a bizonyos már említett lefelé menő holtponton nem vagyunk a szakosztály tagjai, akkor ma már nem ünnepelehetnénk ezt a szép évfordulót. De átvészeltük.

A másik, igazi embert próbáló forduló a rendszerváltást követő évek voltak. S lám újra talpra álltunk. Mindig volt, aki az utolsó előtti órában segített.

Tisztelettel, emléküket megőrizve gondolunk nagyjainkra, és köszönjük, hogy segítettek ezen az úton továbbmenni.

Talpon állunk és sikerélményünk van hosszú évek óta, mint a „XIII. kerület legjobb, kis szakosztálya” cím birtokosai.

Dinnyés István és Kovács Tamás

Túravezetőink a kerület legtöbb túráját és túrázóit viszik és járják az országot, a nagyvilágot (Dinnyés István és Szegedi Ádámné). Tudjuk, hogy ez egy felnőtt játék, a lényeg, hogy túráink közösek!

Mi a cél?

Várjuk, hogy a sporttörvényből (2004. évi I. tv. 55. §.) mi is kapjuk meg a megérdemelt részünket, s ne legyünk kirekesztve. Vagy talán elfelejtették egy páran, hogy Ők is így

kezdtek? Az Európai Sport Charta bizonyos részeit talán át lehetne plántálni a természetjárásra is. Az orvosok és egészségügyi szakemberek szerint leginkább a testmozgás terén szenvedünk hiányt, ami a legnagyobb magyar által említett lelki harmónia megteremtéséhez a legfontosabb. Céljaink, mindennapjaink, vágyaink a polgári természetjárás. Azonban ennek az eléréséig az állam a köz érdekében igyekezzen feloldani a szabadidős sportpiac kudarcaiból fakadó társadalmi hátrányokat.

Nem dűskálunk az anyagiakban, így a tagdíjakon felül főként az Önkormányzatra és saját Részvénytársaságunkra, vagy egy-egy pályázatra, alapítványra számíthatunk.

Mindenkit arra biztatunk, hogy aki szereti a természetet, csatlakozzon hozzánk és jöjjön velünk!

Gróf Széchenyi István szavaival: *„Ahhoz, hogy az ember jó költő, jó polgár legyen, vajon nem volna-e boldogságra szüksége?”*

Volt-e kiváló ember a maga búbajából boldogtalan? Az embernek nyugalomban kell élnie és összhangban szükségleteivel, vágyaival, hogy zavartalanul követhesse hivatását.”

Ehhez akarunk mi segítséget adni.

Volánbusz Természetbarát Szakosztály

A természetjáró turista fajtái

Természetjáró turistákból legalább négyféle van:

- Kocaturista: aki ragyogó, drága felszereléssel „lötyög” ide-oda, mindig többet mutatva, mint amire valójában képes.
- „Kulturista”: aki szereti a természetet, s amolyan széplélekként oda jár gyönyörködni, pihenni, ha ez erőfeszítésébe nem kerül.
- „Fajturista”: ő csak a teljesítményt élvezi, s így rengeteg szépség, ismeret mellett megy el.
- Igazi turista: aki a természetet, a vele való harmóniát élvezi és ezért teljesítményre is képes, legyőzve az akadályokat, legyőzve önmagát.

(Benedek István nyomán)

Húsz éve történt

1987 őszén irodámban szólt a telefon: Had Andris keresett. Pár szóval arra kért, hogy vállaljam el a közeljövőben megalakuló túra-kerékpáros egyesület elnöki feladatát. Rövid gondolkodást követően döntöttem, hogy tőlem telhetően teljesítem kérését. Elvállaltam, hiszen az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács (OKBT) munkatársaként a kerékpárosok közlekedésbiztonsági helyzetének javítása érdekében is dolgoznom kellett, sőt a Magyar Természetbarát Szövetséggel is hivatalos partneri kapcsolatban voltam. A természetjárás számomra egy természetes dolog volt, hiszen középiskolás koromban éveken keresztül Muszéli Imre (Vörös Meteor SC.) és felesége (matematikanárom) családjával és diáktársaimmal szerveztünk hetenkénti közös kirándulásokat. Sőt 1960 körül már számomra igen emlékezetes túra-kerékpáros kirándulást is tettem Budapest–Visegrád–Budapest útvonalon. Tehát a felkérés számomra teljesíthető volt úgy egyéni okok alapján, mint szakmai alapon, mivel ez utóbbi esetben a munkahelyem engedélyét, sőt szakmai és később pénzügyi támogatását is megadta úgy az MKTE, mint az MKTSZ számára.

Számomra a feladat megvalósítása nem volt könnyű. Az alakulással járó tevékenység bonyolult, fárasztó volt. Lakásomon sokszor éjjel 11-kor is szólt a telefon, hosszas egyeztetésekre volt szükség. Igen sok érdeklődő nyílvánult meg, ütközött, nem egyszer nem közösségi érdekekről is szó volt. Egy dologban viszont mindenki egyet gondolt: egy egyesület létrehozására országos hatáskörrel, érdekvédelmi feladattal. A szervezés során sikerült az alakuló MKTE-t támogatók körébe bevonni a László Tamás által szervezett csoportot is, akik már az akkori KPM-el is eredményesen tárgyaltak. Az alakuló ülésre 1987. december 12-én, a Hotel Ifjúság különtermében került sor, 26 csoport, egyesület képviselőjében 39 küldött

jelenlétében. Nagy vita volt a két benyújtott szervezeti, működési szabályzat napirendre tűzése okán, amelyeket Had András és én nyújtottunk be. Végül a második javaslat került vitára, majd annak végeztével a tisztségviselőket is megválasztották. Elnök: Végh Sándor, alelnökök pedig Búzás Attila, Aranyi Antal. Ügyvezető elnök: Had András, ügyvezető elnökhelyettes: Csordás Viktor, elnökségi tagok: Káldi Géza, Pintér József, Kovács Balázs, Volf Ernő, Bernáth Sándor, Tóth Abonyi Balázs, Juhász Ottó, Keviczky Józsefné, Kelessy Attila, Keserű Lajos.

A Magyar Kerékpáros Túrázók Egyesülete kimondta, hogy a Magyar Természetbarát Szövetség tagszervezete. 1988 tavaszán az ÁISH 1. sorszám alapján vette az MKTE-t nyilvántartásba (cégbírói bejegyzés akkor még nem volt), és ez azt jelenti, hogy a sport területén beindult társadalmi változások esetében az élen voltunk.

A későbbiekben az MKTE vezetésében szereplőkre, illetve újabb tisztségek betöltésére került sor. Alelnök és nemzetközi kapcsolatokért felelős Juhász Ottó, rendezvényfelelős Takács Gyula, oktatási felelős Keviczky József lett. Továbbiakban szervezési felelős volt Somodi Mária, sajtófőnök Illés István, kultúrfelelős és a KARIKA-TÚRA alapító szerkesztője Farkas György (az „újságunk” névadója Koma László), technikai, műszaki felelős Csanádi István volt. Minősítő felelős Horvai Ferenc, ifjúsági felelős Fodor Ágnes, jogi tanácsadó Dr. Szecskay András, a számvizsgáló bizottság vezetője dr. Szentpéteri Ádám, tagjai Borbély Tibor, Fodor Éva, Popovics György, a fegyelmi bizottság elnöke Rezsuta Ibolya, tagjai Holczbauer Ilona, Koma László, gazdasági vezető Csányiné Serczik Magdolna volt, illetve voltak.

A megalakulást követően nagy gondban voltunk, hiszen a működési szabályzatot, belső pénzügyi előírásokat létre kellett hozni. Nem volt ésszerű mintánk, pedig jelentősebb pénzügyek kezdtek kialakulni, nemzetközi

kapcsolatokat kezdtünk, döntési jogok birtoклása körüli viták keletkeztek. Személyes felelősséget vállalva elkészítettem és az elnökség elé terjesztettem a szükséges javaslatokat, amelyeket kisebb nagyobb változtatásokkal elfogadtak. Csak az volt a baj, hogy az anyagok jogi szempontból ugyan jók voltak, de a terjedelmük, bonyolultságuk miatt kevésbé feleltek meg. Az eltelt 20 év után ma már bevallhatom, hogy bizony más minta hiánya miatt az anyagok 90%-a az OKBT előírásaihoz „hasonlottak”.

Az MKTE viszonylag rövid ideig működött, mivel nagyon hamar rájöttünk, hogy több mint 12 egyesület szerepelt alapító tagként, azaz a szövetségi feltételeknek is megfelelünk. Küldött értekezleten meg is született a döntés, hogy jogutódként létrehozzuk a Magyar Kerékpáros Túrázók Szövetségét. Elnöki tisztségem ideje során (1987–1991) igen sok nemzetközi és országos találkozóra került sor, volt olyan év, amikor nem egyre, hanem kétfőre is. A rendezvényeken minden esetben több száz résztvevő volt, sőt Leányfalun az ezret is elértük.

Túrakerékpáros találkozót szerveztünk például az MTSz gyalogos találkozóján Orfűn, majd Tiszacsegén, Velencén, Komáromban, Leányfalun, Tiszafüreden, Csillebércen is. Ezek a találkozók minden esetben nemzetköziek voltak, hiszen azokon németek, csehek, szlovákok, lengyelek, oroszok, ukránok, litvánok vettek részt. Sőt Leányfalun nemzetközi konferenciára került sor, ahol például meg egyeztünk, minden évben másik ország rendez ilyen találkozót. (Lengyelek vállalták a következőt, amelyre azóta sem került sor.) Sajnos, a nemzetközi és országos találkozók nyilvántartásába hiba csúszott, és azért alakult ki az a helyzet, hogy az öreg biciklisek nem a XXXVII. Találkozóán tartanak.

Meg kell említeni még a családi táborokat (volt nemzetközi is Szombathelyen), a KARIKA-TÚRA tartalmasszámait, amit a KÖVAC SE védnökségével a Kőbányai Vas- és Acélön-

töde nyomdájában készítettek (Kajzinger Sándor és Csányi Ede segítségével), a Farkas György által szerzett, igen sok élményt hozó KFKI-nál lévő kerékpáros klubunkat. Az OKBT által támogatott pénzdíjas kerékpáros klubok közötti színvonalas versenyt, a kerékpáros flottillánkat (több mint 20 db) és a Csordás Viktor titkársága idején beszerzett sátrak, és más felszerelési tárgyak előnyeit, hasznát.

A kezdetek időszakát nem lehet úgy értékelni, hogy nem említjük meg azokat a támogatókat, akik szervezetenként vagy pénzügyileg is támogatták munkánkat. Az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács Titkárságát, annak vezetőjét, Kalanovics László r. ezredest, a Magyar Természetbarát Szövetséget, annak tiszteletbeli elnökét, Thuróczy Lajost, korábbi elnökét Peták Istvánt és főtítkárát, Szabó Imrét. Köszönetet mondunk, és nagyra értékeljük az általuk nyújtott segítséget. Biztos vagyok abban, hogy eredményes munkánkat nemcsak a kedvezőbb pénzügyi helyzetünk segítette, hanem elsősorban az a tenni akarás is, amely hajtott valamennyiünket a túrakerékpáros természetbarát mozgalom fejlesztése érdekében. A húsz évvel ezelőtti események is igazolják, hogy a jövőben az MKTSZ akkor tudja vállalni feladatát teljesíteni, ha megtalálja a helyes utat a természetbarát mozgalom keretében, felvállalja a kerékpárosok közlekedésbiztonsági helyzetének javítása érdekében lehetséges és szükséges munkák végzését, megfelelő kapcsolatokat alakít ki a kerékpáros klubokkal, egyesületekkel, valamint azokkal az országos szervezetekkel, amelyek a biciklisek problémáival, ügyeivel foglalkoznak.

Bízom abban, hogy a múlt felelevenítése elősegíti a jelen nehézségeinek áthidalását, amelynek eredményeként a Magyar Kerékpáros Túrázók Szövetsége ismét betöltheti országos vezető szerepét.

Végh Sándor

az MKTE és az MKTSZ alapító elnöke

70 éves az OKT

70 éve történt az első Szent István-vándorlás, ami később az Országos Kék Túra-mozgalommá fejlődött.

A nagyszabású természetjáró megmozdulásra 1938. március 19.–június 6. között került sor, amikor a két határtól (Füzértől, illetve Soprontól) a kék jelzésen 853 turista vonult Dobogókőre. (Ez ismétlődött meg az 50. évfordulón, 1988-ban.)

„A kék jelzés végigvezet hazánk legszebb tájain. 1938-ban Szent István királyunk halálának 900. évfordulójára készült el az akkor még 910 km-es út, dr. Cholnoky Jenő – a Magyar Turista Egyesület elnöke – kezdeményezésére. Sümegtől a Nagy-Milicig a kék jelzést 10 év alatt (1928–1938) festették fel. 1937-ben a Magyar Turista Szövetség vándorgyűlésén, Bugacon született meg a határozat, hogy a Szövetség fennállásának 25. évfordulóját 1938-ban az Országos Kék út meg-

nyitásával ünnepli meg. A nyitótúrát Szent István-turistavándorlásnak keresztelték el.

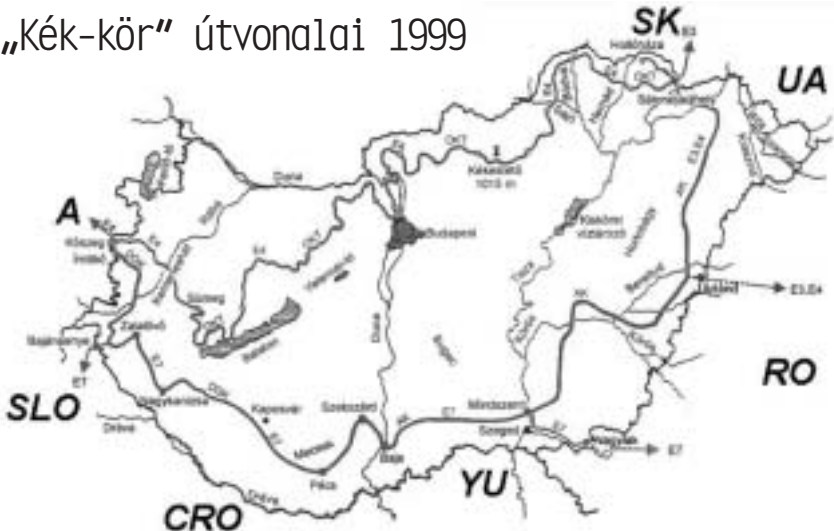
A második világháborút követően, 1952-ben – az akkori „MHK (Munkára, Harcra Kész)”, illetve az „Ismerd meg hazánkat” mozgalom keretében – keltették új életre a mozgalmat. A Buda-

pesti Lokomotív Sportkör Természetjáró Szakosztálya – Bokody József, Forgó János, Thuróczy Lajos és dr. Vízkelety László kezdeményezésére – 1952 januárjában hirdette meg tagjai számára a Tapolcától Tolvajhegyig terjedő, összesen 25 szakaszra osztott, 852 km-es útvonalat. Egy évvel később jelent meg az első Kék-túra füzet, a Lokomotív Sportkör 12 oldalas kis kiadványa. Ugyanebben az

évben adták át Horváth Józsefnek az első jelvényt a teljesítésért, és mára már több mint 4100-an birtokolják a híres, szabálytalan négy-szög alakú, formájával a végtelenbe nyúló távolságot szimbolizáló jelvényt. Három évvel később jelent meg a már térképvázlatokkal is ki-gészített második füzet.”

(Forrás: www.wikipedia.hu)

A „Kék-kör” útvonalai 1999

Túravezető-képzés Budapesten

A Budapesti Természetbarát Sportszövetség a 2008. évben – korlátozott létszámban – meghirdeti a VI. Középfokú Túravezető Tanfolyamát gyakorlott túrázók részére.

A tanfolyam elméleti előadásokból, közös táborozásokból és gyakorlati túrákból áll.

A tanultak magukban foglalják az ún. túlélési ismeretek legfontosabb részeit is.

Sikeres záróvizsgák letétele esetén a hallgatók a tanfolyam elvégzéséről oklevelet, túravezetői igazolványt és jelvényt kapnak.

A tanfolyamot a BTSSZ megbízásából az Oktatási Bizottság rendezi és bonyolítja le.

A BTSSZ középfokú túravezető tanfolyama az MTSz idevonatkozó meghatározásainak keretében folyik, szorosan kapcsolódik az MTSz oktatási tematikájához és minősítési rendszeréhez.

A tanfolyam önköltséges, azon mindenki saját felelősségére vesz részt.

A tanfolyam vezetője: Mócsány Bertalan (+36-30/203-2039, mocsanyb@freemail.hu)

Jelentkezési feltételek:

- 16-50 évig terjedő életkor (18 éven aluliaknál szülői beleegyezés kötelező),
- érvényes orvosi igazolás (18 év alatt),
- szabályosan kitöltött jelentkezési lap határidőre történő leadása,
- a tanfolyamdíj határidőre történő befizetése,
- két igazolványkép leadása,
- az adminisztrációs és felszerelési előírások teljesítése.

A tanfolyam során a jelentkezőknek rendelkezniük kell kötelező felszerelésekkel, amelyekről az első alkalommal bővebb felvilágosítást kapnak. A kétnapos gyakorlati foglalkozások során szükség van táborozó felszerelésekre is, amelyekkel a hallgatóknak rendelkezniük kell.

A befizetett tanfolyamdíjat (vagy annak egy részét) később akadályoztatás esetén nem áll módunkban visszafizetni.

A jelentkezés a jelentkezési lap kitöltésével és leadásával történik. Tanfolyam kezdete: 2008. február, Schulek Frigyes Szakközépiskola (1087 Budapest, Mosonyi u. 6.).

További információ: telefonon: (1) 318-0933/138, illetve személyesen szerdánként a BTSSZ helyiségében 17.30–18.30 között.

A tanfolyam részvételi költsége személyenként 9.000,- Ft, amely tartalmazza a jegyzetek árát, a vizsgadíjat, a jelvény és az igazolvány árát. Ezenkívül mindenki maga fedezi a térképek, tanszerek, kötelező felszerelések, az utazások és táborozások költségeit.

A tanfolyamok helyszínei Budapesttól max. 70 km-re lesznek.

További információk: www.btssz.hu, info@btssz.hu.

Aranyköpések

A természetbarát hétvégi telke a nagyvilág.

A természetben az a csodálatos, hogy ami csodálatos, az is természetes.

A természetjárás a legjobb mesterszakkács.

Jappános

Részletek Papp János útinaplójából I.

Egy utazás nem akkor kezdődik, amikor vonatra, vagy repülőre szállsz, hanem amikor először kimondod: ide és ide megyek. Nem azt mondod: szeretnék, vagy akarok, hanem azt, hogy megyek. A „szeretnék”, az „akarok” csak vágy, csak szándék. A „megyek” már az a bizonyosság, hogy szándékon és akaraton túl

anyagi fedezete van az útnak. Boldognak mondhatjuk magunkat Zsuzsával, hogy elő tudjuk teremteni az utazásokhoz szükséges anyagiakat. Amit pedig cserébe kapunk, a mérhetetlen gazdagság, bizonyítja, hogy helyesen döntöttünk, amikor fiunk, lányunk elé álltunk, mondván: márpedig mi minden évben egy-egy nagy vándorlásra költjük megter-

melt javainkat, ahelyett, hogy gyűjtögetve tetemes örökséget hagynánk magunk után. „Ökörség az örökség”, mondták, „nektek ez jár!” Jó, ha az embernek ilyen gyerekei vannak! Az is jó, ha vágyon, akaraton, elhatározáson túl, van egészség, edzett fizikum, és ami a legfontosabb: nyitott, az élmények befogadására kész lélek. Márpedig nekünk van. Most, hogy ilyen szemtelenül földicsértem magunkat, fölkeltve a jogos irigységet, szépen abba kéne hagynom a mesét és pirulva magamba fordulni. De nem tehetem, mert gazdagságomat meg akarom osztani mindenki-vel, és adni, adni mindabból, amit a vándorlásoktól kaptam, a Kék Túrától, az El Camino-tól, Lappföldtől és legutóbb Japántól, hogy bocsánatot nyerjek oktalan dicsekvésemért.

A Fuji-san

Fél kettőkor 1970 méteren leszállunk a buszról, hogy már a Fujin, egy menedékházban, indulás előtt elfogyasszunk egy tál levest, aztán nekivágunk. – Biztos, hogy van olyan időjárás, amikor azok a gyönyörű képek készülnek, ahol fenségesen magasodik a táj fölé a hósapkás Fuji, a szikrázó napsütésben. Nekünk ebből nem jutott. Idejövet is takarták az alacsonyan ülő felhők, most meg már szemerkél is. Nem látjuk, csak a tudatunkban villog a szám: 3776-on van a csúcs! Már ettől a gondolattól Fuji-sannak, azaz Fuji-úrnak nevezzük a hegyet, a Fuji-yama sem elég tiszteletteljes, nemhogy a Fuji!

Papp János „vándor színész” a szó szoros értelmében: minden évben feleségével együtt egy-egy hosszabb túrát tesznek a nagyvilágban. Végigzarándokolták már az El Caminót, hosszú túrát tettek Lappföldön, a Japán Alpokban, idén nyáron az Országos Kék Túra útvonalát tervezik végigjárni. Útjaikról János útinaplót ír, amelyből mindig egy-egy nagy sikerű előadást születik. A tavaly nyári japán túrából is útinapló és előadás lett, amely a színész nevéből ötletesen szőtt ana-grammával a Jappános címet kapta.

A Természetbarát Híradóban immár hagyományá vált, hogy az útinaplókból részleteket közöljünk. Jó szokásunkat ezúttal is megtartottuk. – a szerk.

Fél háromkor, lassú, folyamatos kaptatón indulunk, és megyünk, egyre csak föl, föl; ha egy ötméteres egyenes jön, már hálát rebegek.

Lent, Tokióban fáj a levegővétel a pára miatt, itt lassan oldódik a mellemre nehezedő nyomás, de a meredek leküzdése és talán az oxigénhiány is, 50-100 lépésenként megállásra, pihegésre készítek, csak akkor tudok továbbmenni, ha rendbe szedtem a légzésemet. Tizenhat kilós zsák, súlyfelesleg, gyenge erőnlét, rossz technika nehezíti a mászást.

Bezzeg Zsuzsa! A zsákja neki is megvan vagy tizenkét kiló, de nincs rajta egy felesleges deka, hiába állítja folyton, hogy jaj, neki fogyni kell. Nem gyengítette le egy ételmérgezés, mint engem, és ami a legfőbb: magashegyi túratapasztalattal a háta mögött, remek technikával, lassú, de folyamatos haladással, lazán veszi az akadályt. Ráadásul lelki nagyságról tesz tanúbizonyságot azzal, hogy lemaradozásomért alig morgolódik. A haikuja megkívás:

Fuji-san csúcsa
szétmálló bakancsomnak
legendát ígér.

Mellé teszem a magamét:

Nincs egy korty vizem,
és mégsem vagyok szomjas,
mert felhőt iszom.

2420-on elérjük az első, 2600-on a második menedékházat, majd 2920-on, a harmadiknál, nem csak megpihenünk, de meg is szállunk, mert sátrazni nem lehet. – Már szürkül, este fél nyolc van. Először találkozunk és megismerkedünk a papucs-mizériával. Két nylonzacskót nyomnak a markunkba, hogy abba tegyük a bakancsot; papucsot vételezhetünk a házban-császkaláshoz, de a hálórészbe már csak zokniban, vagy mezítláb léphetünk, a WC-hez pedig bújjunk egy másik papucsba. Tiszteletreméltó ez a tisztaság-mánia, de itt a hegyen kicsit anakronisztikus. Természetesen zokszó nélkül alkalmazkodunk a szabályokhoz. Mindössze négy órás pihenésért fizetünk

6300 yent, hiszen kilenckor ágyban vagyunk ugyan, de éjjel egykor kelni akarunk, hogy a maradék 800 métert leküzdve, a csúcson gyönyörködhesünk a napkeltében. Egy perccet sem alszunk, talán az izgalomtól, talán, mert a heringdobozos elszállásolás nincs ígynkre.

Mellettem ugyan nem fekszik senki, a gondnok mégis figyelmeztet, hogy ne lójak túl a nekem járó ötven centin.

Már 17-e van, amikor gyors készülődés után elhagyjuk a házat. Fejlámpával indulunk. Az erős szél arra kényszerít, hogy magamra kapjam a dzsekimet, fél óra múlva meg már esik is. 220 métert emelkedünk mindössze, de már 3000 fölött megpihenünk, igaz a menedékházba csak akkor engednek be, ha fogyasztunk is. Egyre borúsabb gondolatok keserítik, amúgy sem rózsás kedvemem. Az első pohár zöld tea után csak akkor kapunk másodikat, ha kifizettük az elsőt, majd közlik, hogy, ha még öt perccet maradunk, fizessünk 3000 yen-t a pihenőhely használatáért.

Indulunk. – Száz méterrel följebb, a már szakadó esőben, süvöltő szélben, úgy döntünk, hogy beszállásolunk a fölbukkanó menedékházba. Itt ma senki nem látja a csúcscról a napkeltét! Mi sem. – Papucskok ugyanúgy, mint lejebb; előkapjuk a hálósákunkat, és nedves ruhában belebújva, elnyúlunk a háló-rész tatamiján, egy négyórás, fél-álvásra, fejünként, óránként 1000 yenért. – A szélzsekimet kár volt az előtérben felejtetni, mert ébredéskor nem találok. Lába kelt. Lehet, hogy már a csúcson van. Én letargiában.

Ahogy tízkor elindulunk, eláll az eső, néha kisüt a nap, és fölszárítja nedves gondolataimat.

12.20-kor a csúcson vagyunk.

Vágytunk rá – végül:
megmásztuk, de nem láttuk.
Orr a fityuszre.

Közel huszonnégy órája nem volt meleg evőpálcika a számban. Isteni a ráklevés.

Rövid kitérő a kráterhez, aztán 13.45-kor már lefelé tartunk. Lánctalpas, vajúkanalas masina igazgatja léptünk alá az utat.

1100 métert ereszkedünk a morzsalékos látvatalajon az első nagy lejtő aljáig, de mire idáig jutunk, a krétai Szamaria-szurdokban tett

1300 méteres ereszkedés tünetei jelentkeznek a nagylábujjaimon.

Akkor megfeketedtek a körmeim a véraláfutástól, mert nem vágtam tisztességesen rövidre őket. Most igen, csakhogy egy hete! Azóta fél millimétert nőtt, és ez elég ahhoz, hogy rám szakadjon a pokol. Még soha nem káromkodtam ilyen szép cifrán. – Viszont hihetetlen szerencsénk van, mert amikor 18.40-kor leérvünk, kiderül, hogy az utolsó buszt értük el, ami azonnal indul.

Huszonnycsok óra alatt, gyakorlatilag alvás nélkül teljesítettünk 1800 métert fölfelé, és 1500 métert lefelé. Zsuzsa azt mondja: „Legyőztük a Fuji-san-t!” Azt hiszem inkább magunkat, mint már annyiszor. Volt, amikor leülni és meghalni lett volna kedvem, volt, amikor hősnek éreztem magam. Ha már közel voltam ahhoz, hogy föladom, Kőrösi Csomára gondoltam. És segített. A Himalája vándora elképzelhetetlen nehézségeket leküzdve ért célba. Hogy jövök én ahhoz, hogy nyavalyogjak?! Az El Camino egyetlen napja sem volt ilyen nehéz. A krétai Szamaria-szurdok és a lappföldi vándorlás egy-egy napja is csak megközelítőleg volt ekkora megpróbáltatás.

(Folytatjuk.)

Ősz a cserhádi tájakon

*„Nyafog a táj, de néha némaság
jut eszébe s új derűt lel abban.
Tollászkodnak a sárga lombu fák,
fállábon állván a hunyorgó napban.”*

József Attila

Turisztikánk mostohagyermeké ez a csendes, mozaikos elrendezésű vidék. Szerényen meghűződik a magasabb bércekkal hivalkodó két szomszéd, a Börzsöny és a Mátra között. Én mégis kedvelem, többet is járom barátaimmal, talán mert hegyek közt sem vagyok sztárpárti... Mindazonáltal egyes zugai, kies erdőren-

getegei a teljes kikapcsolódást jelenthetik körünk megfáradt, zaklatott emberének.

Az ősz derekán kétszer is meglátogattam. Egyszer nyugati, másszor keleti vonulatait. No de menjünk szép sorjában, mert úgy érdemes.

A **Mónika-pihenőt** minden évben meglátogatjuk, szakosztályi túra keretében. Mindig Vácra utazunk Pencre, ahol az acsai elágazásnál szállunk le a buszról. Miután az emlékhely a község feletti hegyeken át nehezen megközelíthető, jó két kilométert kell az Acsára vezető országúton gyalogolni. Az enyhén felfelé tartó út szerencsére nem túl forgalmas, viszont erdős dombok között vezet, így népes csapatom is laza terefe mellett gyalogolt rajta.

Jó félóra múltán jobbra füves domboldalon vezet fel egy kocsinyom. Az addig csak ritkás jelek itt még inkább eltűnnek, bár egy – tévesen – a bokorsor felé hívogat. Az bizony bebozótosodott, járhatatlanná vált ösvényre vezet, így továbbra is a kocsinyomot kell követni. A tetőzésnél ez elágazik. Balkéz felől visszatérhetünk az országútra, majd a piros sáv jeleit követve a Vas-hegyen át Nézsára túrázhatunk. Közben a csővári romokhoz is van kitérési lehetőség. Az út nagyon szép, de a jelzés itt-ott hiányos. Rutinos vezetőnek azért nincs vele gondja.

Nézsáról busszal lehet visszatérni Vácra. Ezúttal nem arra mentünk. Az említett elágazás jobbra vezető ágán, rövid kaptatóval elérhető az emlékfá. Sajnos, pihenőnek nemigen nevezhető már, mert a pad hiányzik.

A csővári romok

Az őszi napsütésben fűbe heveredve ebédtünk. Gyönyörű a panoráma innen, főként a Naszály irányába. Ezt már több mint száz turistatársam láthatta az elmúlt évek során.

Némi bozótirtást követően a továbbvezető kocsíúton felgyalogoltunk a Látó-hegy bokorsorához. Pazar a kilátás! A csővári romok mögött látszik a Szanda kettős csúcsa, de idekélnek a Mátra vonulatai is. Végül nagy kanyart leírva, a Pilis és a Börzsöny látványával is gazdagodva visszatértünk Pencre. Ez egy jelzetlen út, mely azért jó tájékozódó képességet és türelmet kíván.

A Palóc Grand-kanyont egy hétköznap, barátommal látogattuk meg. Hosszú vonatozást és kétszeri átszállást követően érkezünk meg az Ipoly menti Nógrádszakálra. A Cserhát turistatérképe mellett az „Északi zöld” regionális túraútvonal térképes útikalauzát is magunkkal vittük.

A Páris-patak szurdokvölgye

A falu meglepő tisztaságával bizonyította, hogy lehet szegénységben is méltósággal élni... Zöld jelzésünket a település templomdombjára meredeken felvezető út elején találtuk meg. A magaslaton álló hófehér templom az 1800-as évek végén épült, neobarokk stílusban. Szinte uralja a tájat, szép kilátást engedve a Kápolna-domb és a mögöttes Ipolyvölgy vidékére. Jelzésünk a földvár oldalában erdős terepen kaptatott egyre feljebb. A Páris-patak szurdoka felé kiágazó „Z+” jelzést és eligazító táblát egy vezeték nyiladékkában találtuk meg. Ennek a benőtt, de átjárható ösvénynek a végén, meredek leereszkedést követően találtuk meg a szurdokot. Hogy ez a Cserhát miket rejteget!... A Csörgő-bérc aljában méretes konglomerátum falai alkotnak félelmetes szurdokot. Jobb is óvatosan tisztelni ezt a nagyszerű helyet...

Persze, visszamászni a zöld sávhoz azért meglihegteti az ember fiát. További utunk során változatos, kényelmes erdei út és Litkén egy „kőszá” busz volt a jutalmunk. Utóbbi – salgótarjáni átszállással – két óra megtakarítását eredményezte...

Gyenes Péter

Ismét a háborús emlékekről

Az Olajipari Természetbarát SE 50 fős csapata szeptemberben a Tonale-hágó környékén túrázott. Itt húzódott az I. világháborús osztrák front első és második vonalának egyik szakasza. Ennek építményei, illetve azok maradványai ma is fellelhetők, esetenként nehezen megközelíthető helyeken, hiszen a magashegyi, részben gleccsereken zajlott harcok színtereiről van szó.

Koszorúzás után Bresciában

Csapatunk túrázott az Avio völgyében, a Marilleva fölötti tavaknál, a Paradiso-hágónál, a Genova- és a Strino-völgyben. A nosztalgia jegyében visszatértünk első (1994-ben lezajlott) észak-olaszországi egyesületi természetjáró utunk színhelyére, a Pejó-völgybe. A brenói alpinista egyesület szervezésében helyi alpinisták társaságában látogattuk meg a Montozzói-medence hadiobjektumait. Megnéztük a „Fehér Háború Múzeumát” Temu városkában.

Miként korábbi útjaink alkalmával, ezúttal is találkoztunk a hadszíntereket gondozó helyi alpinistákkal, köztük hadtörténészekkel, hagyományőrökkel. Mindenütt elismeréssel fogadták, hogy egyesületünk évek óta járja e tájakat, és felkeresi a háború nyomaint: után-

pótlási útvonalakat, erődöket, tényleges és jelképes temetőket – benne magyar sírokat –, emlékműveket. Újabb alpinista szervezetek nyilvánították ki együttműködési készségüket a természetjárásban és a „Hadiutakon a békéért és a tudományért” programban.

Szeptemberi túránknak az adott a korábbiaknál nagyobb jelentőséget, hogy itáliai sporttársainkkal együtt megemlékeztünk a kétszáz éve született Garibaldiról, akinek az önálló olasz állam megteremtésében meghatározó szerepe volt (és akinek mellszobra a Nemzeti Múzeum kertjében áll). Kezdeményezésünk, hogy túránk során Bresciában koszorút kívánunk elhelyezni Garibaldi szobránál és az olasz alpinista hősök emlékművénél, kedvező fogadtatásra talált mind olasz, mind a magyar részről.

Tizenhatan érkeztünk Bresciába, ahol az alpinisták városszéli klubházában fogadást adtak tiszteletünkre. Ezután három motoros rendőr kíséretében gépkocsikonvojunk a város központjában lévő Garibaldi-szoborhoz hajtott, ahol Ligetvári Ferenc professzor, volt környezetvédelmi miniszter – aki itt csatlakozott delegációnkhoz – Urbán László túrartársunkkal és e sorok írójával elhelyezte a Hadtörténeti Intézet által adományozott koszorút. Ezután az olasz alpinista hősök emléktábláját koszorúztuk meg, végül megtekintettük a helyi sporttársak által létrehozott és gondozott múzeumot, mely emléket állít az I. és II. világháború során meghalt olasz katonáknak, jórészt hegyivadászoknak.

Bresciából az Adriai-tenger partjára utaztunk, hogy másnap elmenjünk a Doberdói-dombság tetején lévő San Michele-magaslaton elterülő emlékhelyre, ahol az ünnepélyes megemlékezésre, koszorúzásra meghívást kaptunk a rendező, goriziai alpinistáktól. Az ünnepségre eljött több hagyományőrző olasz és osztrák alpinista csoport – többen hozzátartozóikkal, barátaikkal –, nagyrészt korhű öltözékben, zászlóikkal. Az ünnepség az olasz, a magyar és az osztrák nemzeti lobogók

felvonásával – egy-egy delegációtag által – a nemzeti Himnusz hangjai mellett kezdődött. Ezután a küldöttségek vezetői köszöntötték a résztvevőket. A magyarok – mi voltunk az egyedüli hazai küldöttség – nevében Urbán László sporttársunk olasz nyelven mondta el köszöntőjét, melyet a résztvevők nagy, ismételt tapsal ismertek el. A köszöntőket követően felkerestük az emlékhely osztrák és közös olasz-magyar emlékművét, hogy elhelyezzük koszorúinkat, főhajtással tisztelegve a hősök emlékének. Ez utóbbin az olaszokkal közösen, mi turisták helyeztük el a Magyar Természetbarát Szövetség és az Olajipari Természetbarát SE koszorúját. Ezután a rendezők megvendégelték bennünket, egy újságíró riportot készített velünk. Egyben meghívtak bennünket a jövő évi emlékünnepeyre.

Szeptemberi túránk – hasonlóan májusi és júliusi utunkhoz – az érintett terület természeti és kulturális értékeinek megismerésén túl is eredményes volt. A tapasztalatainkról készülő beszámolóink, fényképfelvételeink az emlékek felidézése mellett az I. világháború befejeződésének közelgő 90. évfordulójával

kapcsolatos hazai megemlékezést és ismeretterjesztést is segíthetik. A helyi alpinista kluboknak azt a szívességét, hogy térképekkel, dokumentumokkal, túravezetéssel segítették

A doberdói emlékhely megkoszorúzása

túránk sikerét, úgy viszonztuk, hogy tervezett Kárpát-medencei természetjáró és kulturális kirándulásaik segítségét vállaltuk. Már a 2008. év során várható az olasz sporttársakkal közös túrák lebonyolítása a hazai és felvidéki hegyekben.

Quitt András

Túrakiírás

Pest Megyei Piros I. szakasz – a DKTE nyílt túrája

Túrakiírás a „Pest megye turistája, Pest megyei piros jelvénytulajdonos mozgalmak igazolófüzet”, térkép és hivatalos menetrendi adatok alapján.

Odafelé:

Időpont: 2008. február 17., vasárnap.

Útvonal: Verőce–Katalinpuszta–Lósi patak völgye–Török rét–Kosd. Táv: 18,7 km. Szint: 510 m, főleg az út első és a harmadik harmadára elosztva. Várható időtartam: 5-6 óra tiszta menetidő.

Indulás: Bp., Nyugati pályaudvar 8:05, teljesáru menetjegy: 675,- Ft. Utazási idő: 34 perc. Találkozás a jegy birtokában a Vác–Szob sínpár kezdeténél 7:45-kor.

Visszafelé:

Kosd, busz indulás Vácra: 14:41, 17:01, 18:01. Utazási idő 17 perc.

Vonat indulás Vácra általában egész óra 28, 33, 34 perckor a Nyugatiba. Utazási idő: 26 perc–1 óra 25 perc, a teljes árú jegy ára: 525–915,- Ft.

Kellemes időt és időtöltést kíván a túravezető:

Lichtmann Tibor, tel.: (1)221-1600

e-mail: lichtmann@freemail.hu,

http://tbaratpest.hu

Szilveszterezés Királyházán

December 30-án – miután „cuccaink” nagy részét gépkocsi felvitte Királyházára – Diósjenőről a Závóz nyergen át túráztunk Királyházára. A városi szürkeség után csodálatosan szép volt a zúzmarás erdő, a nagyrészt a jég alatt folyó Kemence patak. Az új turistaházban szállásfoglalás és gyors ebéd után a csapat egy sötétedésig tartó körtúrát csinált. Egy ötfős csapat elkészítette a mindenki által hozott alapanyagokból a hagyományos paprikás krumplit. A bőséges mennyiségből repetára, sőt másnap reggelire is jutott többeknek.

A Mátyás-forrás táblája Királyházán

Fotó: <http://www.mathias.hu>

A vacsorát követően hat csoportban másnapra feladatokat kellett megoldani, mint például: a turista tíz feladata, a túravezető tíz feladata, turistaöltözet- és tartozékbeutató, turisztikai tárgyú ballada írása, csújogatók stb., mindezeket a mi túraemlékeink tükrében. Ezt követően tombolaárusítás volt, amiben mindenki nyerhet. Lefekvésig a csoportok elkezdtek a felkészülést, majd énekléssel, kártyázással, beszélgetéssel töltötték el az időt.

31-én a piros négyzet jelzésen indult el a túra. Ismét csodálatos volt a táj. A Magosfa alatt a kidől fák miatt elhagytuk a jelzést és meredeken felkapaszkodtunk a csúcsra. Innen a zöld sáv mentén mentünk fel a Csóványosra, majd vissza a Magosfa nyergébe, onnan a Sasfészekbérc és a Nagy-Mánna érintésével a piros sávon tértünk vissza Királyházára. A vacsora előtti pihenőt a csoportok gyakorlásra is felhasználták. A vacsora a szilveszteri hagyományoknak megfelelő lencsefőzelék volt benne főtt füstölt csülökkel, hozzá füstölt tarjaszelet.

A vacsorát követően került sor a csoportok bemutatására. A humoros és szellemes, ötletes előadások nagy sikert arattak. A helyzéseket a hallgatóság döntötte el, saját magukra nem szavazva. Ezután történt a tombolasorsolás, minden nyeremény nagy derűtséget keltett. Éjfélig tovább folyt az éneklés, társasjátékozás, mindez a tegnapihoz hasonlóan a ki-ki által hozott édes és sós sütemények, italok fogyasztása mellett. Éjfélkor a szabad ég alatt köszöntöttük az új évet a Himnusz, a Székely himnusz, a Bányász himnusz és a Szózat eléneklésével, majd pezsgős koccintásokkal.

Hajnal felé elkezdett havazni, így túránk friss havon, sűrű hóesésben indult és a Cseh-vár nyergén át vezetett Diósjenőre. A háromnapos fehérség után kissé lehangoló volt a Nyugati pályaudvaron meglátott és hazáig tartó szürkeség, locs-pocs. Annál kellemesebb volt a meglepetés, mely másnap a Normafánál fogadott, ahol ismét fehér tájba kerültünk, csakúgy, mint a János-hegyen, a Hárs-hegyen, a Hűvösvölgyben, végül az Ördög-árok mentén a Vadaskerti útig.

Quitt András,

Olajipari Természetbarát S.E.

<http://www.btssz.hu>

Rába-szurdok, Isonzó-völgy

Egy olyan 8 nap alatt bejárható utat szeretnék ajánlani, amely számtalan gyönyörű látnivalót kínál. Mi tavaly szeptemberben jártuk végig ezt az utat.

1. nap: utazás a Rába-szurdok környékére, közben Hartberg (óváros, Ringwarte-kilátó) és Herbenstein (kastély, állatkert) megtekintése.

2. nap: Gyalogtúra a Nagy Rába-szurdok felső szakaszán (Wehranlage–Arzberg és viszsza, 18 km).

3. nap: Gyalogtúra a Nagy Rába-szurdok alsó szakaszán (Jägerwirt–Wehranlage, vissza Gutenbergen keresztül, 8 km). Délután városnézések (Birkfeld, Pöllauberg, Pöllau, Stubenberg).

4. nap: Utazás a szlovéniai Isonzó-völgyben lévő Kobaridba, közben Orosz-kápolna, Vrsič-hágó, Isonzó-forrás, Mlinarice-szurdok bejárása.

5. nap: Gyalogtúra Kozjak-vízesés – I. világháborús olasz védvonal – Isonzó-szurdok – Tonocov vár – Kobarid (8 km, közepesen nehéz).

6. nap: Tolminska-szurdok (4,5 km), délután Dreznica.

7. nap: Boka-vízesés (6 km, szintkülönbség 400 m), délután Koritnica-szurdok.

8. nap: Hazautazás, közben Kluze-erőd, Predel-hágó, Predil-tó megnézése.

Quitt András

A Rába-szurdokban
Fotó: Quitt András

Az Isonzó-völgy
Fotó: Quitt András

A Sójahok völgye Isonzóban
Fotó: www.top7.hu

Várak a Mátrában

Ez egy fantasztikus jelvénytérkép mozgalom, melyet 2007 márciusában teljesítettünk (Mezei László és Mezeiné Dobó Klára).

Azért kezdtük el, mert sokszor és szívesen járunk a Mátrát eddig is, úgy gondoltuk, ismerjük is, de amint elkezdtük e túrákat, rájöttünk, hogy még mindig rengeteg új dolgot tartogat számunkra.

A siroki vár

A várak megnevezése alatt is sokkal több mindent kell érteni, mert tartalmazza a bronzkori várakat, a középkori várakat, az egymásra épült várakat, a pusztulófélben lévő várakat, az elpusztult várakat, az erődtemplomokat és lehetséges várhelyeket, így összesen 48-at lehet felkeresni. Igaz, hogy 24 után is jár kitűző, de ez minket nem érdekelt, mindet végigjártuk. Ennek igazolása is egyszerű, mert a váraknál a fára vagy külön táblára 3 db pöttyöt festettek fel különféle sorrendben, ezt kellett az igazoláshoz berajzolni, a szép kivitelű túrákönyvbe.

A mozgalom kitalálója és megalkotója: Szádeczky-Kardoss Géza (1181 Budapest, Csontváry u. 39., telefon: 06-30/354-3935, www.matrahegy.hu/varak), kinek személyesen is gratuláltam munkájához. A könyvecske

és a várak helyszíni jelölése is nagyon jó – egy kivételével, mivel a Marhádon nyomdahiba miatt felcserélődött – mind történelmi leírásokat, mind pontos megközelíthetőséget, térképvázlatokat, GPS-koordinátákat tartalmaz, igaz mi tájolóval mindet megtaláltuk.

Izgalmas volt a könyvet lapozgatni is, aztán kijelöltem, hogy milyen sorrendben haladunk, és indultak a túrák, melyeknek minden percét élveztük, különösen melyeknél a turistaútról letértünk, és kúsztunk-másztunk az erdőben.

Ugye, szinte minden turista volt már a siroki várban, sőt a felújítások eredményeképpen, aki sosem túrázott, az is könnyedén fel tud jutni, de ki tudja, hogy e várral szemben áll a Kis-várhegy, ahol a bronzkorban vár állott, melyet a középkorban tovább erősítettek? És vajon, aki ezt tudja, járt is ott? A sportpályától meredek vízmosáson másztunk felfelé a sáncokig, mind a bronzkori,

A markazi várromnál

mind a középkori sáncok nagyon jól láthatóak, bár méretei jóval kisebbek a Várhegyen épülthöz képest.

Amit már fentebb említettem a Marhád is igen emlékezetes volt. Mint a jó turisták, szépen baktattunk az Ilona-völgyben a turistaúton, majd a vízesésből kikecmeregve, csak úgy neki, meredeken a szemközti hegynek, majd egy „zergeösvény” segítségünkre volt

egy darabig, aztán jókora sziklák, mire végre felértünk. Jócskán lihegve báméskodtunk percekig a szépséges tájban, Parád, Recsk és az előző heti utunk kitűnően látszott. Az egyik jelzés néhány méterre volt tőlünk, ezt be is rajzoltuk, majd az útmutatás szerint elindultunk 3-szor a másikhoz, de sehogy sem találtuk. Férjem arcát elnézve átvillant az agyamon, „csak nem akarja feladni?”, részemről szó sem lehetett, úgyhogy valami mentőötlet kellett. Ez pedig az volt, hogy azt feltételeztük, hogy a leírás össze lett keverve a táblákhoz képest. Hát így hamarosan megtaláltuk, és mint utóbb kiderült nyomdahiba volt, csak mi akkor nem tudtuk.

A feldebrői erődtemplom

A markazi vár meglátogatása azért volt nevezetes, mert ott nemcsak ketten voltunk, hanem az egyesületi túsárhoz csatlakoztunk, melyet Rumcájsz (Kiss Imre) szervezett, és hozott magával néhány „rosszéletű” régi ismerőst Újfaluból. Hát, mint tudjuk az emberek, ha sokan vannak a túrákon, úgy viselkednek, mint a birkák, így ezt a régi jó bölcsességet ezen a napon is betartottuk. Nem találtuk a jelzett utat, aztán nem találtuk a várat, pedig néhány falmaradvány is van, aztán elmentem a gombák után, de hogy a többiek miért jöttek utánam azt nem tudom, aztán az a hóboros jelzés balra ment mi meg jobbra...

Gyöngyöstarján, Világosvár felkeresése sem volt piskóta, ahogy szoktuk mondani. Szinte már a faluból látszik, hogy hova kell menni: a legmagasabbra (815 m) a környéken.

Mátrafüred, Bene vár

A szőlőskerteknél – talán a sebességünk miatt – lemaradt a jelzés, úgyhogy folytattuk a túrát „tökön s paszulyon” tovább, végül is semmi gond, hogy a régi erdészházat nem látjuk, hiszen nem azt keressük, vártúrán vagyunk. Szép tölgyes, jó vastag avarral, feljebb fenyőerdő, hát itt is jól emelkedik, majd szép sziklák. Gondoltuk, ha felérünk, akkor elérjük a várat. Á, de rosszul gondoltuk, most meredeken lefelé, aztán újra fel, ha jól számoltam úgy 4-szer játszottam el velünk, mire tényleg felértünk.

Fent hatalmas szél fogadott minket, gyönyörű panorámával, szemben Ágasvár csúcsa jól kivehető volt. A várból itt is a sáncok láthatók, bár némi falmaradvány is felfedezhető. A visszaúton rájöttünk, hogy mégiscsak áll az a volt erdészház, és még milyen jó helyen, mert tőle néhány méterre úgy 2 kg fenyőpereszke gombát szedtünk e szép decemberi napon.

Most én többet nem mesélek, kívánom, hogy éljetez át ti is hasonló élményeket.

Szép időt és jó túrákat kívánok nektek!

Mezeiné Dobó Klára

Új kultúrára van szükségünk...

... a felelősség kultúrájára. Annak egyértelmű belátására, hogy a közös javakból csak a felismert felelősség alapján részesedhetünk. Ha az új nemzedékek szocializációja olyan ideák hatása alatt történne, amelyek a személyes felelősséget hangsúlyoznák, talán még megelőzhetnénk a legrosszabbat.

Ára kellene legyen a közös javaknak: a levegőnek, a víznek (nemcsak a vezetékesnek, hanem a természetes vizeknek is), a fizikai térnek. Meg kell tanulni a társadalom tagjainak, hogy szinte minden élettevékenységükhöz használnak közös javakat. Ha például fizetni kellene ezért, megjelenne az értékük a mindennapi életben, személyes és közösségi szinten is.

Nem szabadna olyan beruházást engedni: autótutat, épületet, gyárat, bármit, amelynek környezeti hatását évtizedekre előre nem becsülik fel. Mennyi mérget, zajt fog kibocsátani? Mekkora területet tesz évtizedekre hasz-

nálthatatlanná? Milyen forgalmat fog magához vonzani? Mivel lehetne helyettesíteni? Ezek a felelősség kultúrájának kérdései.

A közös javaknak ma már pénzben kifejezhető értéke van, mégsem jelenik meg ez a költség a piaci mechanizmusokban. Miért nem? Már az iskolában és minél korábban, mindenkinek meg kellene tanulni, hogy az ember élete során számtalan értékes dolgot kap a nagy közösségtől. A gyerekeknek és persze a felnőtteknek is ki kéne tudni számolni, hogy egy-egy tevékenység mibe kerül: friss levegőben, vízben, szennyező anyagok, mérgek, zaj kibocsátásában. A felelősség ott kezdődik, hogy pontosan tudjuk, hogy évente, havonta, naponta mivel terheljük a közös javakat. Ez a tudás hozná meg a felelősséget.

Építsük fel a felelősség kultúráját!

Csányi Vilmos

Részlet Csányi Vilmos „Új kultúrára van szükségünk” c. cikkéből. Megjelent a Lélegzet című folyóirat 2006. téli számában

(Forrás: <http://www.lelegzet.hu/archivum/2006/04/3435.bpp>)

A Barangolók Természetbarát Sportegyesület (9700 Szombathely, Pázmány P. krt. 23., adószám: 18882579 1 18) 2006. évi SZJA 1% felajánlásból származó bevétele: 93.733,- Ft volt. A fenti összeget IVV és ÉDTTSZ tírúk nevezési díjára és utazási költségére használtuk fel.

Köszönjük a támogatást, és kérjük továbbra is segítség sportegyesületünk munkáját felajánlásukkal!

Ajánlja adója 1%-t

*a Magyar Természetbarát Szövetség
részére!*

Adószám: 19001511-1-42.

Segítségét előre is köszönjük!

Újévköszöntő túra

Mókusles

Túratársak

A Hidas-bérc alatt I.

A Hidas-bérc alatt II.

Négyeshatár, nehéz a túravezető élete

Lefelé több lett a hó...

Merva László fotói a Kékes Turista Egyesület nyílt túrjárójáról
(2008. január 5. Mátrafüred–Csatorna-völgy–Kékes–Négyeshatár–Mátrafüred)

J A P P Á N O S

Lótuszülésben
a Bölcs. Vélnéd: nem is él.
A Vándor mesél.

Felvételek Papp János és felesége Japán Alpok-beli túrájáról
(Fotók: Tóth Zsuzsanna. Részletek a japán útinaplóból a 12–14. oldalon)